TEKNISET PALVELUT

Tekninen lautakunta (toimielin)

Tekninen lautakunta ohjaa ja seuraa teknisten palvelujen toimintaa ja taloutta kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tekniset palvelut huolehtivat kunnan palvelutuotannon tarvitsemista tiloista, yhdyskuntatekniikan toimivuudesta sekä turvallisen ja viihtyisän elinympäristön edellytyksistä.

Vuonna 2027 toiminnassa painottuvat palvelujen jatkuvuuden turvaaminen, kiinteistökannan sopeuttaminen palvelutarpeisiin sekä säilytettävien rakennusten ja yhdyskuntatekniikan suunnitelmallinen kunnossapito. Vesihuollossa korostuvat verkostojen ja laitosten toimintavarmuus. Palvelujen järjestämisessä huomioidaan henkilöstön riittävyys, tilojen toimivuus ja häiriötilanteisiin varautuminen.

Talouden sopeuttaminen edellyttää palveluverkon, omaisuuden ja toimintatapojen tarkastelua kokonaisuutena. Teknisen toimen säästömahdollisuuksia arvioitaessa on otettava huomioon jo kertyneet kunnossapito- ja korjaustarpeet. Välttämättömien tehtävien ja korjausten lykkääminen kasvattaa korjausvelkaa, heikentää palvelujen toimintavarmuutta ja lisää tulevien vuosien kustannuksia. Lautakunnan valmistelussa ja päätöksenteossa tuodaan esiin määrärahojen riittävyys sekä säästöesitysten vaikutukset palvelutasoon, turvallisuuteen ja kunnan omaisuuden kuntoon.

Teknisten palvelujen hallinto (tulosalue)
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Teknisten palvelujen hallinto vastaa toimialan johtamisesta, toiminnan yhteensovittamisesta, talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä teknisen lautakunnan päätösvalmistelusta. Hallinto ohjaa henkilöstön, hankintojen ja sopimusten kokonaisuutta sekä huolehtii yhteistyöstä kunnan muiden toimialojen ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Toiminnan tarkoituksena on turvata teknisten palvelujen järjestämisen edellytykset sekä tuottaa päätöksenteon tueksi ajantasaista tietoa palvelutarpeista, kustannuksista ja kunnan omaisuuden ylläpitotarpeista. Tulosalue sisältää teknisten palvelujen yleisen hallinnon ja teknisen lautakunnan kustannukset.

Nykytilan kuvaus

Teknisten palvelujen hallinto sovittaa yhteen tulosalueiden toimintaa, henkilöstöresursseja ja taloutta. Palveluja tuotetaan omana työnä sekä ostopalvelujen ja ulkopuolisen asiantuntemuksen avulla. Toimialan tehtäväkenttä on laaja, ja päivittäisten palvelujen järjestämisen rinnalla on huolehdittava investointien valmistelusta, omaisuuden hallinnasta ja pitkäjänteisestä kehittämisestä.

Talouden sopeuttamisvaatimukset kohdistuvat tilanteeseen, jossa useilla tulosalueilla on jo ennestään riittämättömät resurssit ja aiemmilta vuosilta siirtyneitä ylläpito- ja korjaustarpeita. Palvelujen jatkuvuuden turvaaminen edellyttää tehtävien, palvelutason ja käytettävissä olevien voimavarojen yhteensovittamista. Henkilöstön kuormitus ja toiminnan herkkyys poissaoloille korostavat selkeän työnjaon, perehdytyksen ja sijaisjärjestelyjen merkitystä.

Talousohjauksessa on tarpeen tarkastella vuosittaisten menojen lisäksi palvelujen tuottamisen todellisia kustannuksia ja tehtävien lykkäämisen vaikutuksia. Käyttötaloudessa näkyvä säästö voi kasvattaa myöhempiä korjaus- tai investointitarpeita. Päätösten valmistelussa tarvitaan kokonaisarvio siitä, miten esitetyt muutokset vaikuttavat palveluihin, henkilöstöön ja kunnan omaisuuden kuntoon.

Toiminnalliset muutokset

Vuonna 2027 teknisissä palveluissa on varauduttava henkilöstömuutoksiin ja tehtävien uudelleenjärjestelyihin. Henkilöstötilanteen vakiintuminen sekä vastuiden ja toimintatapojen selkeyttäminen edellyttävät aikaa ja riittäviä voimavaroja. Muutokset voivat hidastaa asioiden valmistelua ja kehittämistyötä sekä lisätä muun henkilöstön kuormitusta.

Toiminnan jatkuvuutta tuetaan perehdytyksellä, tiedonsiirrolla ja sijaisjärjestelyillä. Keskeisten tehtävien, keskeneräisten asioiden ja toimintakäytäntöjen dokumentointia vahvistetaan. Henkilöstömuutosten edellyttämä työpanos huomioidaan tehtävien aikataulutuksessa ja kiireellisyysjärjestyksessä.

Talouden sopeuttamisvaatimukset rajoittavat mahdollisuuksia vahvistaa henkilöstöresursseja ja vastata tulosalueiden kasvaviin ylläpito- ja korjaustarpeisiin. Tehtävien ja käytettävissä olevien voimavarojen suhdetta arvioidaan kokonaisuutena. Jos resurssit eivät riitä nykyisen toiminnan ylläpitämiseen, palvelutasoa, tehtävien laajuutta tai niiden järjestämistapaa koskevat ratkaisut tuodaan päätettäviksi.

Talouden seurantaa ja ennakointia kehitetään siten, että poikkeamat ja määrärahojen riittämättömyys tunnistetaan mahdollisimman varhain. Säästöesitysten valmistelussa arvioidaan niiden toteuttamiskelpoisuus, pysyvyys ja vaikutukset palveluihin, henkilöstöön sekä kunnan omaisuuden kuntoon. Kertaluonteiset tulot ja menojen siirtyminen myöhemmille vuosille erotetaan pysyvistä talouden parannuksista.

Palveluverkon ja kiinteistökannan muutoksia valmistellaan yhteistyössä kunnan muiden toimialojen kanssa. Valmistelussa huomioidaan muutosten vaikutukset ylläpitoon, henkilöstöön, ostopalveluihin ja investointitarpeisiin. Toimintaa suunnitellaan pitkäjänteisesti siten, että lyhyen aikavälin säästöt eivät kasvata hallitsemattomasti tulevia kustannuksia tai vaaranna palvelujen jatkuvuutta.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Realistinen taloussuunnittelu ja ennakoiva seuranta

Kehitetään talouden ennakointia ja tulosalueiden yhteistä seurantaa. Talousarvion ja investointien valmistelussa esitetään palvelujen ja omaisuuden ylläpidon todelliset tarpeet sekä riittämättömän rahoituksen vaikutukset.

2. Palvelujen ja resurssien yhteensovittaminen

Tarkastellaan palvelujen järjestämistapoja, henkilöstön tehtäväjakoa ja ostopalvelujen käyttöä kokonaisuutena. Muutosten valmistelussa huomioidaan palvelutaso, henkilöstön kuormitus ja toiminnan jatkuvuus.

3. Omaisuuden ja palveluverkon pitkäjänteinen suunnittelu

Yhteensovitetaan kiinteistöjä, yhdyskuntatekniikkaa ja palveluverkkoa koskevaa suunnittelua. Ratkaisuissa painotetaan käyttötarpeita, omaisuuden kuntoa ja pitkän aikavälin kokonaiskustannuksia.

4. Osaaminen, yhteistyö ja toiminnan jatkuvuus

Vahvistetaan henkilöstön osaamista, perehdytystä ja yhteisiä toimintatapoja. Kehitetään hankintojen ja sopimusten hallintaa sekä ylläpidetään häiriötilanteisiin varautumista yhteistyössä kunnan muiden toimialojen ja viranomaisten kanssa.

Teknisten palvelujen hallinto -tulosalueen sitovat tavoitteet vuodelle 2027

Kuntastrategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK: T)	Seuranta
Painopiste	**Tavoite**	**Toimenpide**	**Mittari**
Yhdessä tekemistä	Toimimme yhteisöllisesti ja aktiivisesti	Otetaan käyttöön teknisen toimen yhteinen vuosikello, joka yhdistää taloussuunnittelun, raportoinnin ja hankkeiden seurannan.	Vuosikello käytössä kaikilla tulosalueilla ja päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa.
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Huolehdimme kestävästä taloudesta	Tehostetaan kunnan kiinteistöjen käyttöä ja luovutaan vajaakäytössä olevista tiloista.	Kiinteistöjen käyttöaste ja luovutettujen kiinteistöjen määrä
Palveluista hyvinvointia	Panostamme lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointiin	Toteutetaan energiatehokkuus- ja sisäilmaparannuksia kunnan palvelukiinteistöissä	Energiankulutuksen seuranta sekä sisäilmaraportit

Talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	13 431	0	60 000	0	0
Toimintakulut	-64 144	-74 669	-40 352	-38 531	-38 713
Toimintakate	-50 713	-74 669	19 648	-38 531	-38 713

Rakennuttaminen ja kaavoitus (tulosalue)
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Toiminnan tarkoituksena on luoda edellytykset terveelliselle, toimivalle ja viihtyisälle elinympäristölle maankäytön suunnittelun ja rakennuttamisen keinoin.

Kaavoituksella ylläpidetään monipuolista tonttitarjontaa asumisen ja yritystoiminnan tarpeisiin. Maankäytön suunnittelussa huomioidaan palvelujen saavutettavuus, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen ja kylien elinvoimaisuus. Asukkaille ja yrityksille tarjotaan vaihtoehtoja, jotka tukevat sijoittumista ja rakentamista kunnan alueelle.

Rakennuttamisessa tavoitteena ovat terveelliset, turvalliset ja käyttäjien tarpeita vastaavat rakennukset sekä toimiva yhdyskuntatekninen ympäristö. Hankkeissa painotetaan laatua, tarkoituksenmukaisuutta ja elinkaarikustannusten hallintaa.

Kaavoitus (tulosyksikkö)
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen tarkoituksena on luoda edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, joka palvelee kuntalaisten ja muiden käyttäjien tarpeita. Suunnittelussa huomioidaan ympäristön toimivuus, esteettömyys, maisemalliset arvot sekä kestävän kehityksen periaatteet.

Kaavoituksella edistetään tarkoituksenmukaista tonttitarjontaa asumiseen, yritystoimintaan ja vapaa-ajan rakentamiseen. Maankäytön suunnittelu tukee kunnan elinvoimaa, kylien kehittämistä ja olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämistä.

Suunnittelussa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteistyötä kuntalaisten, maanomistajien, yritysten ja viranomaisten kanssa.

Nykytilan kuvaus

Kaavoituksen valmistelusta ja koordinoinnista vastaa tekninen johtaja yhteistyössä kunnanjohtajan, elinvoimapäällikön ja teknisen lautakunnan kanssa. Varsinainen kaavoitustyö toteutetaan ostopalveluina ulkopuolisilta kaavoitusasiantuntijoilta. Valmistelussa tehdään tiivistä yhteistyötä viranomaisten, maanomistajien ja luottamushenkilöiden kanssa.

Koirniemen alueen kaavoitus on käynnistetty, ja tavoitteena on saada kaava valmiiksi vuoden 2027 aikana. Kaavoituksella edistetään alueen kehittämistä ja yritystoiminnan sijoittumisedellytyksiä. Lisäksi mahdolliselle biokaasulaitokselle on kartoitettu vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja. Selvitystyö tukee alueiden soveltuvuuden ja kaavoitustarpeiden arviointia.

Kunnan yleisen osoitejärjestelmän ylläpito kuuluu kaavoituksen vastuualueelle. Käytännön ylläpidosta ja täydentämisestä vastaa rakennusvalvonta. Osoitteiston ajantasaisuutta parannetaan ja havaittuja puutteita korjataan tarpeen mukaan.

Kaavoituksessa painotetaan osallistumista ja vuorovaikutusta. Kuntalaisille ja maanomistajille tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttaa suunnitteluun kaavaprosessien eri vaiheissa, ja saatu palaute käsitellään osana valmistelua.

Toiminnalliset muutokset

Vuodelle 2027 ei ole suunnitteilla merkittäviä toiminnallisia muutoksia. Kaavoituksessa valmistaudutaan Ryhti-järjestelmän käyttöön sekä siihen liittyvien kaava-aineistojen ja tiedonhallinnan käytäntöjen kehittämiseen.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Koirniemen alueen kehittäminen

Edistetään Koirniemen alueen asemakaavan valmistumista ja yritystoiminnan sijoittumisedellytyksiä. Suunnittelussa huomioidaan alueen toteuttaminen ja yhdyskuntatekniset tarpeet.

2. Kaavojen ajantasaisuus ja ranta-alueiden kehittäminen

Arvioidaan voimassa olevien kaavojen ajantasaisuutta ja valmistellaan pienten vesistöjen rantayleiskaavan päivittämistä. Suunnittelussa huomioidaan muuttuvat maankäyttötarpeet ja kunnan rakennusjärjestys.

3. Yritys- ja energiahankkeiden edellytysten tukeminen

Selvitetään mahdollisen biokaasulaitoksen kaavoitustarvetta ja tuetaan muiden yrityshankkeiden maankäytöllisiä edellytyksiä. Kaavoituksessa huomioidaan ympäristövaikutukset ja olemassa olevien verkostojen hyödyntäminen.

4. Kaavoituksen tiedonhallinnan kehittäminen

Valmistaudutaan Ryhti-järjestelmän käyttöön ja kehitetään kaava-aineistojen ylläpitoa sekä tiedonhallinnan käytäntöjä.

5. Tonttitarjonta ja yhteistyö maankäytön suunnittelussa

Kehitetään tonttitarjontaa ja jatketaan tonttimarkkinointia yhteistyössä elinvoimapalvelujen kanssa. Osallistutaan maakuntakaavan valmisteluun ja edistetään kunnan kehittämistarpeiden huomioimista alueellisessa suunnittelussa.

Kaavoitusohjelma 2027–2029

Alueen nimi	**Sisältö / perustelu**	**Toimenpiteet**	**Kaava valmis**	**Nykyvaihe**
Koirniemen alue	Toimitila- ja pienteollisuusrakentamisen sijoittumisedellytysten kehittäminen	Asemakaavan laatiminen ja saattaminen valmiiksi.	Tavoite 2027	Kaavoitus käynnissä
Pienten vesistöjen rantayleiskaava	Vuonna 2002 laaditun kaavan ajantasaistaminen vastaamaan nykyisiä maankäytön tarpeita. Tarkastellaan myös vakituisen asumisen edellytyksiä ranta-alueilla	Päivityksen laajuuden ja selvitystarpeiden määrittely sekä kaavan päivittäminen vaiheittain.	Aikataulu tarkentuu valmistelussa.	Päivitystarve tunnistettu
Biokaasulaitoksen sijoittuminen	Mahdollisen biokaasulaitoksen sijoittumisedellytysten ja kaavallisen soveltuvuuden arviointi.	Kaavoitustarpeen selvittäminen ja tarvittavan kaavoituksen valmistelu hankkeen tarkentuessa.	Hankkeen etenemisen mukaan.	Vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja kartoitettu.
Muut kaavoitus- ja kaavamuutostarpeet	Asumisen, yritystoiminnan ja muun maankäytön tarpeisiin vastaaminen.	Kaavojen ajantasaisuuden arviointi ja tarvittavien muutosten valmistelu.	Tarpeen mukaan.	Tarpeita arvioidaan osana maankäytön suunnittelua.

Ympäristöpalvelut (tulosyksikkö)

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Ympäristöpalvelujen tarkoituksena on turvata terveellinen ja turvallinen elinympäristö järjestämällä ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palvelut. Toiminnalla ehkäistään ympäristöhaittoja, suojellaan luonnonvaroja ja edistetään kuntalaisten hyvinvointia sekä kestävää kehitystä.

Nykytilan kuvaus

Ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintäpalvelut järjestetään seudullisena yhteistyönä Imatran seudun ympäristötoimen kautta. Palvelut perustuvat yhteisiin valvonta- ja toimintasuunnitelmiin, ja seudullisesta päätöksenteosta vastaa Imatran seudun ympäristölautakunta.

Tulosyksikköön sisältyvät myös kunnan vastuulla olevat velvoitetarkkailut. Ne toteutetaan voimassa olevien velvoitteiden ja tarkkailuohjelmien mukaisesti.

Toiminnassa korostuvat viranomaisyhteistyö, ympäristöhaittojen ehkäiseminen sekä kuntalaisten neuvonta. Tekninen toimi tekee ympäristötoimen kanssa yhteistyötä erityisesti maankäyttöön, kiinteistöihin ja vesihuoltoon liittyvissä asioissa.

Toiminnalliset muutokset

Palvelujen järjestämiseen ei tässä vaiheessa esitetä merkittäviä muutoksia. Seudullista yhteistyötä ja yhteisiä toimintatapoja kehitetään palvelutarpeiden mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Seudullisen yhteistyön kehittäminen

Jatketaan yhteistyötä Imatran seudun ympäristötoimen kanssa ja edistetään Parikkalan tarpeiden huomioimista palvelujen suunnittelussa. Huolehditaan toimivasta tiedonkulusta kunnan ja palveluntuottajan välillä.

2. Velvoitetarkkailu ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen

Jatketaan velvoitetarkkailuja tarkkailuohjelmien mukaisesti. Kunnan omassa toiminnassa huomioidaan ympäristöhaittojen ehkäiseminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö.

3. Neuvonta ja viestintä

Edistetään ympäristöasioita koskevan tiedon saatavuutta ja kuntalaisten neuvontaa yhteistyössä seudullisten toimijoiden kanssa.

4. Pohjavesien suojelu ja vedenhankinnan turvaaminen

Edistetään pohjavesien suojelua yhteistyössä vesihuoltolaitoksen ja viranomaisten kanssa. Tarvittavia tutkimuksia ja selvityksiä suunnitellaan vedenhankinnan ja suojelutarpeiden perusteella.

Rakennuttaminen ja kaavoitus -tulosalueen sitovat tavoitteet vuodelle 2027

Kuntastrategia (KV)	Toteutus (KH ja LTK: T)	Seuranta

Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Mittari
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Mahdollistamme mo-nipuolisen yritystoi-minnan	Laaditaan asemakaava toimitila- ja pienteollisuusrakentamisen tarpeisiin sekä selvitetään puhtaan energian tuotantomahdollisuudet. Saatetaan kaava valtuuston hyväksymiskäsittelyyn.	Asemakaava toimitettu valtuuston hyväksymiskäsittelyyn: kyllä/ei.
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Huolehdimme kestä-västä kasvusta	Kootaan kaavan keskeiset päivitystarpeet ja laaditaan ehdotus päivitystyön laajuudesta ja etenemisestä.	Päivitystä koskeva valmistelumuistio käsitelty teknisessä lautakunnassa: kyllä/ei.

Talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	9 927	0	18 585	18 585	18 585
Toimintakulut	-560 852	-622 173	-659 899	-663 216	-666 599
Toimintakate	-550 925	-622 173	-641 314	-644 631	-648 014

Kiinteistöt (tulosalue)
Tilivelvollinen: Kunnan rakennusmestari

Toiminta-ajatus

Kiinteistöpalvelut turvaavat kunnan palvelutuotannon tarvitsemat terveelliset, turvalliset ja toimivat tilat sekä huolehtivat kiinteistöomaisuuden kunnon ja käyttöarvon säilymisestä. Kiinteistökantaa kehitetään palvelutarpeiden ja kunnan taloudellisten edellytysten mukaisesti. Tarpeettomista ja tehottomassa käytössä olevista kiinteistöistä luopumista valmistellaan suunnitelmallisesti.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Kiinteistöpalvelut järjestävät kunnan kiinteistöjen hoidon, huollon ja kunnossapidon sekä vastaavat osaltaan vuokraustoiminnasta ja tilojen käytön kehittämisestä. Tehtäviin kuuluu myös liikunta- ja lähivirkistysalueiden kunnossapitoa sovitun vastuunjaon mukaisesti.

Toiminnassa painotetaan kustannus- ja energiatehokkuutta sekä ennakoivaa kunnossapitoa. Ylläpito ja korjaukset suunnitellaan rakennusten kunnon, käyttötarpeen ja jäljellä olevan käyttöiän perusteella.

Nykytilan kuvaus

Kiinteistöjen hoito- ja pienkorjauspalvelut tuotetaan pääosin omana työnä. Suuremmat korjaus- ja rakennustyöt sekä erityisosaamista edellyttävät tehtävät hankitaan ostopalveluina. Vuoden 2026 aikana on jatkettu kiinteistöjen ylläpitoa, teknisten järjestelmien kehittämistä ja energiankäytön tehostamista.

Kiinteistökanta on laaja ja käyttötarpeiltaan sekä kunnoltaan vaihteleva. Kiinteistöstrategian valmistelussa on koottu tietoa rakennusten käytöstä, kunnosta ja taloudesta tulevien ratkaisujen pohjaksi. Vuokra-asuntojen käyttöasteen parantaminen ja vajaakäytössä olevien tilojen tulevaisuuden arviointi ovat edelleen ajankohtaisia.

Talousarvioon varatut määrärahat eivät riitä kiinteistöjen asianmukaiseen hoitoon ja suunnitelmalliseen kunnossapitoon. Toiminta painottuu välttämättömään ylläpitoon ja kiireellisten vikojen korjaamiseen, jolloin tarpeellisia ennakoivia toimenpiteitä jää tekemättä. Tämä kasvattaa korjausvelkaa sekä lisää laajempien vaurioiden, käyttökatkojen ja ennakoimattomien kustannusten riskiä. Kunnossapidon alimitoitus ei ole kestävää taloudenpitoa: korjausten siirtäminen antaa lyhyellä aikavälillä liian myönteisen kuvan ylläpidon kustannuksista ja siirtää kustannusvastuuta tuleville vuosille.

Hyvinvointialueen käytössä olevien kiinteistöjen ylläpitoa ja tulevia tarpeita tarkastellaan yhteistyössä käyttäjän kanssa. Vuokraustoiminnassa korostuvat sopimusten ajantasaisuus, kustannusten kattavuus ja kunnalle jäävien tuottojen oikea arviointi.

Liikunta- ja lähivirkistysalueiden kunnossapitoa järjestetään omana työnä ja yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Kylien latuverkostojen ja retkeilyreittien hoidossa noudatetaan sovittuja vastuita ja käytettävissä olevia resursseja.

Toiminnalliset muutokset

Kiinteistötalouden tasapainottaminen edellyttää kiinteistökannan ja tilojen käytön tehostamista sekä vuokraustoiminnan kannattavuuden parantamista.
Ylläpidettävien tilojen määrä sovitetaan palvelutarpeisiin, käyttöasteeseen ja kunnan taloudellisiin edellytyksiin. Tavoitteena on vähentää pysyvästi ylläpitokustannuksia ja kohdentaa käytettävissä olevat resurssit tarpeellisten rakennusten asianmukaiseen hoitoon. Pelkkä kunnossapitomäärärahojen supistaminen ei ratkaise kiinteistötalouden ongelmia, vaan kasvattaa säilyvien rakennusten korjausvelkaa ja tulevia kustannuksia.
Vuoden 2027 talousarvioehdotuksessa varaudutaan seuraaviin kohdekohtaisiin toimenpiteisiin:

•Kiipolan koulun jättäminen kylmäksi lämmitys- ja muiden ylläpitokustannusten vähentämiseksi aiemman päätöksen mukaisesti.

•Niukkalan vapaa-aikatalon myynti aiemman päätöksen mukaisesti ja siihen liittyvien tilankäyttöjärjestelyjen valmistelu.

•Saaren Rantamajan myynti.

•Helenansaaren myynti.

•Parikkalan aseman vuokrat tarkistetaan, yläkerran asunto kunnostetaan ja se vuokrataan. Tavoitteena on saada kiinteistön toimintakate vähintään nollaan. Talouden toteutumista seurataan.

• Kodintie 15:n ja 21:n vuokrat tarkistetaan ja toteutetaan energiansäästötoimenpiteitä. Kiinteistöjen mahdollista myyntiä arvioidaan pidemmällä aikavälillä, sillä nykyinen toimintakate ei riitä tulevien korjaustarpeiden rahoittamiseen.

• Suntionkatu 1:n jättäminen kylmäksi sekä varautuminen rakennuksen purkamiseen myöhemmässä vaiheessa. Nykyisille vuokralaisille tarjotaan asuntoa kunnan vuokra-asunnoista ennen rakennuksen jättämistä kylmäksi.

•Pietarinkuja 4 AB:n vuokrien tarkistaminen ylläpitokustannusten kattavuuden parantamiseksi.

•Saaren palvelukeskuksen lämmityskustannusten vähentäminen energiankäyttöä tehostamalla. Talouden seurannassa huomioidaan palvelukeskukseen kuuluvan yhteisöasumisen tulot ja menot osana kokonaisuutta.

Toimenpiteet valmistellaan yhteistyössä palveluja järjestävien toimialojen kanssa. Valmistelussa arvioidaan vaikutukset palvelujen järjestämiseen, tilojen käyttäjiin ja kunnan kokonaistalouteen. Kiinteistöistä luopuminen, käytön muutokset ja myöhemmät purkutoimenpiteet toteutetaan erillisten päätösten mukaisesti.
Toimenpiteiden talousvaikutukset arvioidaan niiden suunnitellun toteutusajankohdan ja tosiasiassa poistuvien kustannusten perusteella.

Poistuvien menojen lisäksi huomioidaan menetettävät vuokratulot, mahdolliset korvaavien tilojen kustannukset sekä käytöstä poistamisen, jäljelle jäävän ylläpidon ja purkamisen kustannukset. Säilytettävien kiinteistöjen osalta arvioidaan vuokrantarkistusten, käyttöasteen parantamisen ja energiansäästötoimenpiteiden vaikutukset sekä tarvittavat kunnostuskustannukset.

Sisäisten vuokrien muutoksia tarkastellaan koko kunnan talouden näkökulmasta. Kertaluonteiset myyntituotot erotetaan pysyvistä käyttötalouden säästöistä. Täysi vuosittainen säästö ei välttämättä toteudu vielä vuonna 2027.
Talousarvion tuloarviot ja määrärahat sovitetaan kohdekohtaisiin toimenpiteisiin.
Jos talousarvioon sisällytetty toimenpide viivästyy tai jää toteutumatta, sen vaikutus määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumiseen arvioidaan uudelleen ja tarvittavat muutokset tuodaan päätettäviksi.

Hyvinvointialueen käytössä olevien kiinteistöjen tulevia tilatarpeita ja vuokrausjärjestelyjä tarkastellaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tarkastelussa huomioidaan sopimusten ajantasaisuus, ylläpitovastuut sekä vuokratuottojen riittävyys kunnalle aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Kunnan vuokra-asuntojen osalta arvioidaan käyttöastetta, vuokratasoja ja ylläpitokustannusten kattavuutta sekä vuokra-asuntokannan tarkoituksenmukaisuutta osana kiinteistöstrategian toteuttamista.
Kunnossapidon suunnittelua ja korjausten kiireellisyysjärjestystä tarkennetaan rakennusten kunnon, turvallisuuden ja käyttötarpeen perusteella. Pitkäaikaisesti säilytettävien rakennusten ylläpitotarpeet sekä käytettävissä olevalla rahoituksella toteuttamatta jäävät työt ja niiden lykkäämisen vaikutukset tuodaan esiin talousarvion ja investointien valmistelussa.

Kiinteistöautomaatiota, energiankulutuksen seurantaa sekä turvallisuutta ja käytettävyyttä parantavia järjestelmiä kehitetään tarpeiden ja määrärahojen perusteella. Toimenpiteet kohdennetaan ensisijaisesti pitkäaikaisessa käytössä säilyviin rakennuksiin. Energiansäästötoimenpiteissä huolehditaan samalla terveellisistä sisäolosuhteista. Henkilöstön tehtäväjakoa ja työjärjestelyjä tarkistetaan kiinteistöjärjestelyjen toteutumisen ja todellisten työmäärämuutosten perusteella.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Säilytettävien kiinteistöjen kunnossapito

Kohdennetaan kunnossapitoa rakennusten kunnon ja käyttötarpeen perusteella. Kehitetään pitkän aikavälin korjaussuunnittelua ja edistetään säilytettävien kiinteistöjen ylläpitotarpeita vastaavaa rahoitusta.

2. Kiinteistökannan käytön tehostaminen

Edistetään kiinteistöstrategiaan perustuvia ratkaisuja, parannetaan tilojen käyttöastetta ja valmistellaan tarpeettomista kiinteistöistä luopumista. Ylläpidettävä kiinteistökanta sovitetaan palvelutarpeisiin ja kunnan taloudellisiin edellytyksiin.

3. Energiatehokkuus ja teknisten järjestelmien kehittäminen

Hyödynnetään kulutusseurantaa ja kiinteistöautomaatiota energiankäytön hallinnassa. Parannukset kohdennetaan rakennuksiin, joissa ne tukevat pitkäaikaista käyttöä ja ovat kokonaiskustannuksiltaan perusteltuja.

4. Vuokraustoiminnan taloudellisuus

Tarkastellaan vuokratasoa, käyttöastetta ja ylläpitokustannuksia kokonaisuutena. Hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhteistyössä painotetaan pitkäjänteisiä tilaratkaisuja ja ylläpitovastuiden selkeyttä.

5. Liikunta- ja virkistysalueiden ylläpito

Huolehditaan liikunta- ja leikkipaikkojen turvallisuudesta ja käyttöä vastaavasta hoitotasosta. Jatketaan latuverkostojen ja retkeilyreittien hoitoa yhteistyössä yhdistysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

6. Henkilöstön osaaminen ja resurssien suunnittelu

Kehitetään henkilöstön osaamista, tehtäväjakoa ja sijaisjärjestelyjä. Kiinteistökannan vähentyessä arvioidaan pidemmällä aikavälillä myös kiinteistönhoidon henkilöstömäärää ja palvelujen järjestämistapaa. Tarkastelu ajoitetaan kiinteistöjärjestelyjen toteutumisen ja todellisten työmäärämuutosten perusteella. Mitoituksessa huomioidaan säilyvien kiinteistöjen kunnossapitotarpeet sekä muut henkilöstölle kuuluvat tehtävät.

Kiinteistöt -tulosalueen sitovat tavoitteet vuodelle 2027

Kuntastrategia (KV)		**Toteutus (KH ja LTK: T)**	**Seuranta**
Painopiste	**Tavoite**	**Toimenpide**	**Mittari**
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Huolehdimme kestävästä taloudesta	Vajaakäytössä olevien kiinteistöjen myynti tai käytöstä poisto sekä olemassa olevien rakennusten käyttöasteen parantaminen.	Myytyjen/käytöstä poistettujen rakennusten lukumäärä ja käyttöasteen kehittyminen
Yhdessä tekemistä	Huolehdimme henkilöstön viihtyvyydestä ja hyvinvoinnista	Edistetään työyhteisön avointa vuorovaikutusta ja yhteistyötä tiimipalavereilla	Henkilöstötyökyselyn työyhteisöä ja työhyvinvointia kuvaava tulos
Palveluista hyvinvointia	Panostamme lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointiin	Varmistamme terveelliset ja turvalliset palvelutilat Toteutetaan sisäilma- ja energiankäyttöön liittyviä parannuksia sekä ylläpidetään kiinteistöjä elinkaariajattelun mukaisesti.	Energiankulutuksen seuranta ja sisäilmaraporttien tulokset.

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
huoneistoala m²	47 439	45 175	38 562	38 562	38 562
menot €/huoneisto-m²	65,05	64,66	80,24	81,00	82,15
tulot €/huoneisto-m²	100,61	99,44	117,30	117,88	118,47

Talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	4 773 232	4 663 995	4 523 442	4 545 666	4 568 335
Toimintakulut	-3 085 136	-3 197 663	-3 094 184	-3 123 439	-3 168 039
Toimintakate	1 688 096	1 466 332	1 429 258	1 422 227	1 400 296

Ruoka- ja puhtauspalvelut (tulosalue)
Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Ruoka- ja puhtauspalvelut tukevat kunnan palvelutuotantoa ja kuntalaisten hyvinvointia huolehtimalla laadukkaista ateriapalveluista sekä terveellisistä ja viihtyisistä tiloista.

Ruokapalvelut tuottavat ravitsemussuositusten mukaiset ateriat kouluille, varhaiskasvatukseen ja henkilöstöruokailuun. Puhtauspalvelut vastaavat kunnan kiinteistöjen ylläpito- ja perussiivouksesta. Toiminnassa painotetaan palvelujen laatua, taloudellisuutta ja asiakkaiden tarpeiden huomioimista.

Nykytilan kuvaus

Ruokapalvelujen tuotanto perustuu Kirjolan koulun keskuskeittiöön ja aterioiden toimittamiseen kunnan palvelukohteisiin. Toiminnassa painotetaan aterioiden laatua, turvallisuutta ja palvelutuotannon jatkuvuutta.

Ruoka- ja puhtauspalveluvastaavan tehtäviä on järjestetty sisäisin tehtäväjärjestelyin ja vastuita jaettu henkilöstölle. Ruokapalvelujen käytettävissä oleva henkilöstöresurssi on kuitenkin riittämätön suhteessa valmistettavien aterioiden määrään ja palvelukohteiden tarpeisiin. Keittiötilojen ahtaus vaikeuttaa työskentelyä ja rajoittaa mahdollisuuksia sujuvoittaa tuotantoa.

Toiminta on niukan henkilöstömitoituksen vuoksi herkkä poissaoloille. Jo yksittäinen sairauspoissaolo vaikeuttaa merkittävästi päivittäisen ateriapalvelun järjestämistä ja lisää muun henkilöstön kuormitusta. Tilanne edellyttää palvelutuotannon mitoituksen, sijaisjärjestelyjen ja tilojen toimivuuden tarkastelua kokonaisuutena.

Ruokahävikin määrää seurataan punnitsemalla. Tuotannon suunnittelussa huomioidaan ateriamäärät, erityisruokavaliot ja asiakaspalaute. Ajantasaisilla tilaustiedoilla ja valmistusmäärien suunnittelulla pyritään vähentämään tarpeetonta valmistusta ja raaka-aineiden hukkaa.

Puhtauspalveluissa huolehditaan kunnan tilojen ylläpito- ja perussiivouksesta. Siivousmitoituksen päivittäminen on aloitettu, ja työssä huomioidaan tilojen käyttötarkoitus, käyttöaste ja puhtaustarpeet. Kiinteistöjen käytön muutokset vaikuttavat palvelujen mitoitukseen ja henkilöstön työjärjestelyihin.

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2027 toimintaa ohjaavat tiukat talouden sopeuttamisvaatimukset. Henkilöstöresurssien lisäämiseen ei ole taloudellisia edellytyksiä, vaikka nykyinen ateriamäärä ja palvelutuotannon tarpeet edellyttäisivät henkilöstömitoituksen vahvistamista. Tämä vaikeuttaa palvelujen järjestämistä ja lisää henkilöstön kuormitusta sekä toiminnan häiriöherkkyyttä.
Puhtauspalveluissa jatketaan siivousmitoituksen päivittämistä ja tarkistetaan työjärjestelyjä tilojen käytön ja puhtaustarpeiden perusteella. Kiinteistökannassa tapahtuvat muutokset huomioidaan palvelujen järjestämisessä.

Vuoden 2027 aikana ruokapalvelujen toimintaa tarkastellaan kokonaisuutena, jotta keittiön päivittäinen työ saadaan järjestettyä sujuvasti ja henkilöstön kuormitus kohtuulliseksi. Tarkastelussa huomioidaan valmistettavien aterioiden määrä, henkilöstömitoitus, työnjako, sijaisjärjestelyt ja keittiötilojen toimivuus. Tavoitteena on löytää käytännössä toimivia ratkaisuja, joilla ateriapalvelut voidaan turvata myös poissaolotilanteissa. Taloudelliset reunaehdot huomioidaan, mutta samalla tunnistetaan ne henkilöstöön ja tiloihin liittyvät puutteet, joita pelkillä työjärjestelyillä ei voida ratkaista.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Palvelutarpeiden ja resurssien yhteensovittaminen

Tarkastellaan ateriamääriä, henkilöstön riittävyyttä ja keittiötilojen toimivuutta kokonaisuutena. Kehitetään työnjakoa, tuotannon suunnittelua ja sijaisjärjestelyjä päivittäisen työn sujuvoittamiseksi ja henkilöstön kuormituksen vähentämiseksi.

2. Palvelujen jatkuvuus ja henkilöstön työssä jaksaminen

Selkeällä työnjaolla, perehdytyksellä ja sijaisjärjestelyillä tuetaan päivittäisen toiminnan jatkuvuutta. Henkilöstön kuormitus ja poissaolojen vaikutukset huomioidaan työn suunnittelussa.

3. Palvelujen laatu ja turvallisuus

Painotetaan aterioiden ravitsemuksellista laatua ja turvallisuutta sekä tilojen käyttöä vastaavaa puhtaustasoa. Palvelujen laatua seurataan ja havaittuihin puutteisiin reagoidaan yhteistyössä käyttäjien kanssa.

4. Toimivat työjärjestelyt ja tarkoituksenmukaiset tilat

Tuotannon suunnittelua, tiedonkulkua ja työmenetelmiä kehitetään. Keittiötilojen ahtauden vaikutukset huomioidaan toiminnan järjestämisessä. Puhtauspalvelujen työjärjestelyjä tarkennetaan ajantasaisen siivousmitoituksen ja tilojen käytön perusteella.

5. Taloudellisuus ja vastuullinen resurssien käyttö

Painotetaan suunnitelmallisia hankintoja, ruokahävikin vähentämistä ja materiaalien tarkoituksenmukaista käyttöä. Taloudellisuutta arvioidaan kokonaisuutena huomioiden palvelujen laatu, henkilöstön kuormitus ja toiminnan jatkuvuus.

Ruoka- ja puhtauspalvelut -tulosalueen sitovat tavoitteet vuodelle 2027

Kuntastrategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK: T)	Seuranta
Painopiste	**Tavoite**	**Toimenpide**	**Mittari**
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Huolehdimme kestävästä taloudesta	Ruokahävikin minimointi.	Vaakaus
Palveluista hyvinvointia	Panostamme lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointiin	Kiertävä ja monipuolinen ruokalista.	Ruokaraati koulussa.

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
annosten määrä		150 000	150 000	150 000	150 000
suoritteiden määrä		125 000	125 000	125 000	125 000

Talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	582 869	601 440	580 500	580 500	580 500
Toimintakulut	-424 616	-474 559	-374 356	-385 727	-394 539
Toimintakate	158 252	126 881	206 144	194 773	185 961

Kuntatekniikka (tulosalue)
Tilivelvollinen: Kuntatekniikan päällikkö

Toiminta-ajatus

Kuntatekniikan tehtävänä on turvata puhtaan veden saatavuus ja jakelu, jätevesien asianmukainen johtaminen ja puhdistaminen sekä kunnan katujen ja muun yhdyskuntateknisen infrastruktuurin toimivuus.

Toiminnassa painotetaan palvelujen turvallisuutta, toimintavarmuutta ja kustannustehokkuutta. Vesihuollon maksujen määrittelyssä huomioidaan toiminnan kustannukset ja aiheuttamisperiaate. Palvelujen taloudellisuutta arvioidaan pitkäjänteisesti huomioiden käytön, kunnossapidon ja investointien muodostama kokonaisuus.

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2027 talousarviossa varaudutaan kuntatekniikan päällikön viran ottamiseen uudelleen käyttöön. Syksyllä 2025 aloitettiin kokeilu, jossa kuntatekniikan tehtäviä hoidettiin ilman erillistä kuntatekniikan päällikköä. Kokeilu osoitti, että tehtävien hoitaminen kunnanrakennusmestarin ja teknisen johtajan muiden vastuiden rinnalla kasvattaa työmäärän liian suureksi. Järjestely ei tarjoa kestävää ratkaisua kuntatekniikan johtamiseen ja toiminnan pitkäjänteiseen suunnitteluun.

Kuntatekniikan päällikön tehtävällä turvataan vesi- ja jätevesihuollon sekä katujen ja liikennealueiden johtaminen, kunnossapidon suunnittelu ja hankkeiden valmistelu sekä valvonta. Tehtävän painopiste on vesihuollossa, jossa verkostojen ikääntyminen, saneeraustarpeet ja jätevedenpuhdistamon toimivuuteen liittyvät selvitykset edellyttävät jatkuvaa asiantuntevaa ohjausta. Päivittäisen toiminnan rinnalla on pystyttävä huolehtimaan myös ennakoivasta kunnossapidosta, varautumisesta ja tulevien korjausten suunnittelusta. Viran käyttöönotolla selkeytetään vastuunjakoa, tasataan henkilöstön kuormitusta ja vahvistetaan toiminnan jatkuvuutta.

Kadut ja tiet (tulosyksikkö)
Tilivelvollinen: Kuntatekniikan päällikkö

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus
Tulosyksikön tehtävänä on järjestää kunnan vastuulla olevien katujen ja liikennealueiden ylläpito sekä huolehtia katuvalaistuksesta, kuivatuksesta ja liikenteen ohjauksen rakenteista.

Kunnossapidolla tuetaan turvallista ja sujuvaa liikkumista kaikkina vuodenaikoina. Toiminnassa huomioidaan kuntalaisten, elinkeinoelämän ja kunnan palvelujen tarpeet sekä rakenteiden käyttöiän ja omaisuuden arvon säilyttäminen.

Nykytilan kuvaus

Katujen ja liikennealueiden kunnossapito järjestetään oman henkilöstön ja ostopalvelujen avulla. Päivittäisessä toiminnassa korostuvat talvikunnossapito, liikenneturvallisuus sekä kiireellisten vaurioiden ja puutteiden korjaaminen.

Kunnossapito- ja peruskorjaustarpeita on siirtynyt useilta vuosilta. Käytettävissä olevat määrärahat eivät mahdollista kaikkien tarpeellisten toimenpiteiden toteuttamista, minkä vuoksi toiminta painottuu välttämättömään ylläpitoon. Pitkään jatkunut korjausten lykkääminen heikentää rakenteiden kuntoa ja kasvattaa myöhempien korjausten laajuutta ja kustannuksia.

Päällysteiden ja kuivatusjärjestelmien kunnossapidon puutteet lisäävät katujen rakennevaurioiden riskiä. Ennakoivan kunnossapidon riittämättömyys kasvattaa myös äkillisten korjaustarpeiden ja liikennehaittojen todennäköisyyttä. Kiireelliset korjaukset vaikeuttavat töiden suunnittelua ja aiheuttavat ennakoimattomia kustannuksia.

Talvikunnossapidon toteutumista seurataan Routa-järjestelmällä. Kuntalaisille tarkoitetun asiakasportaalin käyttöönottoa on valmisteltu. Katuvalaistusta on uusittu energiatehokkaammaksi investointimäärärahojen puitteissa.

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2027 toimintaa ohjaavat tiukat talouden sopeuttamisvaatimukset. Tekniseen toimeen kohdistuvat säästöpaineet rajoittavat mahdollisuuksia vastata jo useilta vuosilta kertyneisiin kunnossapito- ja korjaustarpeisiin. Toiminta painottuu välttämättömään ylläpitoon ja kiireellisiin korjauksiin.

Kunnossapitotyöt asetetaan kiireellisyysjärjestykseen liikenneturvallisuuden, vaurioiden etenemisen ja keskeisten liikenneyhteyksien toimivuuden perusteella. Katujen korjauksia

yhteensovitetaan verkostosaneerausten kanssa. Talvikunnossapidon toteutumista seurataan Routa-järjestelmän avulla.

Työjärjestelyjen kehittäminen ei kuitenkaan korvaa puuttuvaa kunnossapitorahoitusta. Jo ennestään riittämättömien määrärahojen vähentäminen johtaa tarpeellisten korjausten lykkäämiseen, katujen kunnon heikkenemiseen ja kasvaviin korjauskustannuksiin. Samalla äkillisten vaurioiden ja liikennehaittojen riski kasvaa.

Kunnossapidon rahoituksesta päätettäessä on huomioitava vuosittaisten menojen lisäksi vaikutukset katuverkon kuntoon ja tuleviin kustannuksiin. Korjausten siirtäminen tuleville vuosille kasvattaa kunnan myöhempää rahoitustarvetta ja vaikeuttaa kustannusten ennakointia.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Korjausvelan hallinta ja kunnossapidon rahoitus

Painotetaan ennakoivaa kunnossapitoa ja rakenteiden kuntoon perustuvaa korjaussuunnittelua. Talouden sopeuttamisessa huomioidaan, että tarpeellisten korjausten lykkääminen heikentää katuverkon kuntoa ja kasvattaa tulevia kustannuksia.

2. Turvallinen ja toimiva liikenneympäristö

Kunnossapidossa korostuvat talvihoito, kävelyn ja pyöräilyn turvallisuus sekä koulureittien ja keskeisten palveluyhteyksien toimivuus. Kunnossapidon tasoa ja käytettävissä olevien määrärahojen riittävyyttä tarkastellaan yhdessä.

3. Kuivatus ja rakenteiden käyttöiän pidentäminen

Kuivatusjärjestelmien toimivuus huomioidaan kunnossapidon kohdentamisessa. Korjauksissa painotetaan vaurioiden etenemisen ehkäisemistä ja katujen rakenteellisen kunnon säilyttämistä.

4. Suunnitelmallinen työnjohto ja resurssien käyttö

Henkilöstön, kaluston ja ostopalvelujen käyttöä sovitetaan yhteen kunnossapitotarpeiden kanssa. Selkeä työnjako, kaluston toimintakunto ja urakoiden valvonta tukevat töiden sujuvuutta. Talvikunnossapidon toteutumista seurataan Routa-järjestelmällä.

5. Energiatehokkuus ja korjaushankkeiden yhteensovittaminen

Katuvalaistuksen energiatehokkuus ja kunnossapidettävyys huomioidaan uusimistarpeiden yhteydessä. Katujen korjauksia ja verkostosaneerauksia suunnitellaan yhdessä päällekkäisten töiden, kustannusten ja liikennehaittojen vähentämiseksi.

Kuntatekniikka -tulosalueen sitovat tavoitteet vuodelle 2027

Kuntastrategia (KV)		**Toteutus (KH ja LTK: T)**	**Seuranta**
Painopiste	**Tavoite**	**Toimenpide**	**Mittari**

Palveluista hyvinvointia	Panostamme lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointiin	Routa-järjestelmän talvikunnossapidon asiakasportaalin käyttöönoton jatkaminen ja käyttäjämäärien seuranta	Asiakasportaalin käyttäjämäärät ja palautteet
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Panostamme tehokkaaseen markkinointiin ja viestintään	Viestimme kuntalaisia routajärjestelmän asiakasportaalin toiminnon käyttöönottamisesta	Tiedote julkaistu kunnan internetsivuilla ja sosiaalisenmedian kanavissa
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Huolehdimme kestävästä taloudesta	Vaihdetaan vaiheittain katuvalaisimia LED-teknologiaan ja selvitetään ohjausjärjestelmien päivittämistä energiatehokkuuden parantamiseksi	Vaihdettujen valaisimien osuus (%) koko valaistuksesta, ohjausjärjestelmän päivittäminen selvitetty

Talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	985 669	954 580	1 014 512	1 014 512	1 014 512
Toimintakulut	-866 148	-839 078	-937 660	-943 926	-953 277
Toimintakate	119 521	115 502	76 852	70 586	61 235

Rakennusvalvonta (tulosalue)
Tilivelvollinen: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonnan tehtävänä on edistää terveellistä, turvallista ja viihtyisää rakennettua ympäristöä rakentamisen ohjauksen, neuvonnan ja viranomaisvalvonnan keinoin. Toiminnassa painotetaan tasapuolista asiakaspalvelua, rakentamisen lainmukaisuutta ja rakennuskannan kestävää käyttöä.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Lupajaosto vastaa Parikkalan kunnan rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä. Rakennustarkastaja huolehtii asioiden valmistelusta, viranhaltijapäätöksistä ja käytännön valvontatyöstä toimivaltansa mukaisesti.

Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat rakentamista koskevien lupien käsittely, rakentajien ja suunnittelijoiden neuvonta, rakentamisen aikainen valvonta sekä rakennusten ja rakennetun ympäristön kunnossapidon valvonta. Toiminnalla edistetään kaavojen ja rakennusjärjestyksen toteutumista sekä ehkäistään rakentamisesta aiheutuvia turvallisuus- ja ympäristöhaittoja.

Nykytilan kuvaus

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä vastaa lupajaosto, jonka esittelijänä toimii rakennustarkastaja. Käytännön työssä tehdään yhteistyötä kunnan muiden palvelujen,

suunnittelijoiden ja eri viranomaisten kanssa. Lupahakemukset käsitellään sähköisesti, ja asiakkaita neuvotaan hankkeiden valmistelussa sekä rakentamiseen liittyvien velvoitteiden hoitamisessa.

Rakentamislain uudistukset ja vuonna 2026 voimaan tullut rakennusjärjestys ohjaavat rakennusvalvonnan toimintaa. Uudistukset edellyttävät ajantasaista asiakasohjeistusta, yhtenäisiä menettelytapoja ja henkilöstön osaamisen ylläpitämistä. Neuvonnalla on keskeinen merkitys myös rakentamisessa, joka ei edellytä lupaa.

Lupakäsittelyn ohella rakennusvalvonta huolehtii rakentamisen aikaisesta valvonnasta, katselmuksista sekä rakennusten ja rakennetun ympäristön kunnossapidon valvonnasta. Käynnissä olevien hankkeiden seuranta, keskeneräisten lupa-asioiden selvittäminen ja rakennustietojen täydentäminen ovat osa jatkuvaa toimintaa.

Sähköistä asiointia ja rakennustietojen hallintaa kehitetään edelleen. Samalla valmistaudutaan valtakunnallisen Ryhti-järjestelmän edellyttämään tiedonsiirtoon ja tietojen yhteensopivuuteen. Toiminnassa korostuvat tietojen ajantasaisuus, sujuva asiakaspalvelu sekä rakentamisen turvallisuuden ja laadun edistäminen.

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2027 talousarviossa yksityisteiden avustuksiin varataan 50 000 euroa aiemman 82 500 euron sijaan. Määrärahan vähentäminen on osa kunnan talouden sopeuttamista ja vähentää kunnan mahdollisuuksia tukea yksityisteiden kunnossapitoa**.**

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Rakentamisen ohjaus ja asiakasneuvonta

Ylläpidetään selkeää ja tasapuolista neuvontaa sekä sujuvia lupakäytäntöjä. Edistetään rakentamislain ja rakennusjärjestyksen mukaisten toimintatapojen vakiintumista ja pidetään asiakasohjeistus ajantasaisena.

2. Rakennushankkeiden valvonta ja lupa-asioiden seuranta

Huolehditaan rakentamisen aikaisesta valvonnasta ja edistetään lupien mukaisten katselmusten toteutumista. Selvitetään keskeneräisiä lupa-asioita sekä täydennetään rakennus- ja lupatietoja suunnitelmallisesti.

3. Rakennetun ympäristön turvallisuus ja viihtyisyys

Valvotaan rakennusten kunnossapitoa ja rakennetun ympäristön asianmukaista käyttöä. Edistetään turvallista, terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä yhteistyössä kiinteistönomistajien ja muiden viranomaisten kanssa.

4. Sähköisen asioinnin ja tiedonhallinnan kehittäminen

Kehitetään sähköisiä lupapalveluja ja parannetaan rakennustietojen ajantasaisuutta. Valmistaudutaan Ryhti-järjestelmän edellyttämään tiedonsiirtoon sekä huolehditaan tietojärjestelmien yhteensopivuudesta ja henkilöstön osaamisesta.

Rakennusvalvonta -tulosalueen sitovat tavoitteet vuodelle 2027

Kuntastrategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK: T)	Seuranta
Painopiste	**Tavoite**	**Toimenpide**	**Mittari**
Yhdessä tekemistä	Toimimme yhteisöllisesti ja aktiivisesti	Rakennusvalvonnan nettisivujen päivittäminen (ohjaaminen ja neuvonta)	Sivun päivityksen toteutuminen
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Edistämme aktiivisesti matkailua	Toteutamme aktiivisesti rakennetun ympäristön valvontaa	Säännölliset ympäristökatselmukset

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
rakentamisen luvat	47	50	40	40	40
rakennustarkastukset	21	100	80	80	80
avustukset yksityistiet €/km	393	347	200	200	200

Talous

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	25 751	35 000	20 239	20 239	20 239
Toimintakulut	-228 916	-181 043	-154 393	-153 682	-154 997
Toimintakate	-203 165	-146 043	-134 154	-133 443	-134 758

Tekniset palvelut yhteensä

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	6 390 879	6 255 015	6 217 278	6 179 502	6 202 171
Toimintakulut	-5 229 812	-5 389 185	-5 260 844	-5 308 521	-5 376 164
Toimintakate	1 161 067	865 830	956 434	870 981	826 007

Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen: Kuntatekniikan päällikkö

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tarkoitus

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on turvata laadukkaan talousveden saatavuus ja jakelu sekä jätevesien asianmukainen johtaminen ja puhdistaminen. Toimintaan kuuluvat vedenhankinta, verkostojen ja laitosten käyttö, kunnossapito ja saneeraus sekä häiriötilanteisiin varautuminen.

Toiminnassa painotetaan veden laatua, ympäristönsuojelua ja palvelujen toimintavarmuutta. Taloutta ja investointeja suunnitellaan pitkäjänteisesti siten, että vesihuolto-omaisuuden kunto ja palvelujen jatkuvuus voidaan turvata.

Nykytilan kuvaus

Vesijohto- ja viemäriverkosto on osin ikääntynyttä ja paikoin huonokuntoista. Verkostojen ylläpito edellyttää jatkuvia kunnossapito- ja saneeraustoimenpiteitä. Puutteellinen saneeraus lisää putkirikkojen, vuotojen, viemäritukosten ja muiden häiriöiden riskiä.

Vesijohtoverkostossa ei ole viime vuosina esiintynyt vuoden 2024 kaltaisia laajempia ongelmia. Vähäisempi häiriömäärä ei kuitenkaan osoita verkoston teknisen kunnon parantuneen eikä poista saneeraustarvetta. Ikääntyvien putkien ja rakenteiden vaurioitumisriski kasvaa, jos niiden uusimista siirretään toistuvasti myöhemmäksi.

Jätevedenpuhdistamon toimintavarmuuden parantaminen ja prosessilaitteiden kunnossapito ovat keskeisiä tehtäviä. Vuonna 2026 puhdistamolla ilmenneet laiterikot ovat osoittaneet, että äkilliset korjaustarpeet voivat lisätä merkittävästi käyttökustannuksia ja kuormittaa henkilöstöä.

Viemäriverkoston vuotovedet lisäävät pumppauksen ja jäteveden käsittelyn kuormitusta sekä kustannuksia. Verkostojen kuntotiedon täydentäminen ja saneerausten suunnittelu ovat tarpeen korjausten kohdentamiseksi. Talousveden laatua ja puhdistamon toimintaa seurataan valvonta- ja tarkkailuohjelmien mukaisesti.

Vesihuollon ylläpito ja kehittäminen edellyttävät riittävää rahoitusta sekä osaavaa henkilöstöä. Päivittäisen käytön ja häiriöiden hoitamisen rinnalla on kyettävä tekemään ennakoivaa kunnossapitoa ja valmistelemaan tulevia saneerauksia.

Toiminnalliset muutokset

Vuonna 2027 vesihuoltolaitoksen toimintaa ohjaavat tiukka taloustilanne sekä verkostojen ja laitosten kasvavat korjaustarpeet. Talouden sopeuttaminen rajoittaa mahdollisuuksia ennakoivaan kunnossapitoon ja saneerauksiin. Välttämättömien korjausten lykkääminen ei kuitenkaan poista kustannuksia, vaan kasvattaa korjausvelkaa, häiriöriskejä ja myöhempää rahoitustarvetta. Vesihuollon toimintavarmuutta ei voida pitkällä aikavälillä turvata toistuvilla menoleikkauksilla, jos verkostojen ja laitteistojen kunto samalla heikkenee.

Korjaukset ja saneeraukset asetetaan kiireellisyysjärjestykseen teknisen kunnon, häiriöiden todennäköisyyden ja niiden seurausten perusteella. Painopisteinä ovat vedenjakelun

kannalta kriittiset verkosto-osuudet, viemäriverkoston ongelmakohdat ja laitosten keskeisten laitteiden toimintavarmuus. Viemäriverkoston vuotovesien vähentämisellä pyritään pienentämään pumppauksen ja jätevedenkäsittelyn kuormitusta.

Jätevedenpuhdistamolla on käynnistetty konsultin avustuksella selvitys MBR-kalvosuodatuksen toimivuusongelmista ja puhdistusprosessin kehittämisvaihtoehdoista. Selvityksessä arvioidaan kalvojärjestelmän uusimista sekä mahdollisuutta muuttaa laitosta perinteiseen jätevedenkäsittelyprosessiin perustuvaksi. Vaihtoehtoja vertaillaan puhdistusvaatimusten täyttymisen, toimintavarmuuden, huollettavuuden ja elinkaarikustannusten perusteella. Tarkastelussa huomioidaan myös kylmän jäteveden ja vaihtelevien virtaamien vaikutukset järjestelmän toimintaan.

Kalvosuodatuksella on saavutettu erittäin hyviä puhdistustuloksia, mutta nykyisen kalvoratkaisun käyttöongelmat, huoltotarve ja kustannukset edellyttävät sen tarkoituksenmukaisuuden uudelleenarviointia. Hyvien puhdistustulosten rinnalla on pystyttävä turvaamaan laitoksen luotettava ja taloudellisesti kestävä käyttö. Selvityksen perusteella valmistellaan tarvittavat jatkotoimenpiteet ja investointiesitykset.

Vedenhankinnan varajärjestelyjä, häiriötilanteisiin varautumista ja kunnossapidon suunnittelua kehitetään. Automaatiota, etävalvontaa ja verkostotietoja hyödynnetään käytön seurannassa ja vikojen havaitsemisessa. Seurannan kehittäminen tukee toimintaa, mutta ei korvaa huonokuntoisten putkien ja laitteiden uusimista.

Vuoden 2027 talouden tasapainottamiseksi valmistellaan vesihuollon maksujen tarkistamista. Tarkastelussa painotetaan perusmaksujen ajantasaisuutta ja erityisesti suurempien liittymien maksuja. Veden ja jäteveden käyttömaksujen korotukset pyritään pitämään mahdollisimman maltillisina. Maksurakennetta arvioidaan suhteessa palvelujen kustannuksiin sekä verkostojen ja laitosten ylläpito- ja saneeraustarpeisiin. Lisätuottojen toteutuminen riippuu hyväksyttävistä maksuista ja niiden voimaantuloajankohdasta, mikä huomioidaan vuoden 2027 tuottoarvioissa.

Talousarvio- ja investointipäätösten valmistelussa esitetään myös toimenpiteiden lykkäämisestä aiheutuvat riskit ja kustannusvaikutukset. Lyhyen aikavälin säästöt eivät saa johtaa tilanteeseen, jossa suunnitelmallinen kunnossapito korvautuu kiireellisillä ja kalliilla häiriökorjauksilla.

Toiminnan painopistealueet 2027–2029

1. Verkostojen kunnon parantaminen ja korjausvelan hallinta

Edistetään vesijohto- ja viemäriverkostojen suunnitelmallista saneeraamista. Toimenpiteet kohdennetaan kunnon ja toiminnallisten riskien perusteella kiireellisimpiin kohteisiin. Viemäriverkoston vuotovesiä vähennetään pumppauksen ja jätevedenkäsittelyn kuormituksen pienentämiseksi.

2. Talousveden laadun ja vedenjakelun toimintavarmuuden turvaaminen

Huolehditaan vedenhankinnan, käsittelyn ja jakelun luotettavuudesta. Kehitetään varavedenhankintaa ja häiriötilanteisiin varautumista sekä ylläpidetään valmiutta verkostovaurioiden ja laitevikojen korjaamiseen.

3. Jätevedenpuhdistamon toimintavarmuuden ja taloudellisuuden parantaminen

Selvitetään MBR-kalvosuodatuksen ongelmien ratkaisemista ja vaihtoehtoisia käsittelyratkaisuja, mukaan lukien laitoksen muuttaminen perinteiseen puhdistusprosessiin

perustuvaksi. Jatkotoimenpiteet valmistellaan puhdistusvaatimusten, käyttökokemusten, toimintavarmuuden ja elinkaarikustannusten perusteella.

4. Ennakoivan kunnossapidon ja käyttöosaamisen vahvistaminen

Kehitetään verkostojen ja laitosten kunnon seurantaa sekä huoltojen suunnittelua. Hyödynnetään ajantasaisia verkostotietoja, automaatiota ja etävalvontaa. Huolehditaan henkilöstön osaamisesta ja toiminnan jatkuvuudesta myös poikkeus- ja häiriötilanteissa.

5. Vesihuollon kestävän rahoituksen turvaaminen

Arvioidaan maksujen ja rahoituksen riittävyyttä suhteessa ylläpidon ja saneerausten todellisiin tarpeisiin. Talouden sopeuttamisessa huomioidaan vesihuollon välttämättömät korjaustarpeet sekä toimenpiteiden lykkäämisestä aiheutuvat riskit. Talouden tasapainottaminen ei voi perustua korjausvelan jatkuvaan kasvattamiseen.

Toiminnan tunnusluvut

Hyödyke ja mittayksikkö	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
laskutettu vesi m³	111 602	120 000	110 000	110 000	110 000
laskutettu jätevesi m³	90 762	100 000	90 000	90 000	90 000
menot €/asukas	88,58	101	84,4	84	84

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Liikevaihto	984 297,06	954 580	1 014 512
Liiketoiminnan muut tuotot	1 371,52	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-197 548,13	-216 187	-234 933
Palvelujen ostot	-173 909,44	-185 146	-185 991
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-166 104,63	-80 000	-173 489
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-33 126,94	-19 551	-34 226
Muut henkilösivukulut	-5 619,73	-3 234	-6 656
Henkilöstökulut yhteensä	-203 850,56	-102 785	-214 371
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-499 884,61	-435 977	-454 178
Liiketoiminnan muut kulut	-35 049,98	-16 364	-15 927
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**-124 574,14**	**-1 879**	**-90 888**
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot			
Muut rahoituskulut	-27 436,72	-27 500	-27 500
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-152 010,86	-29 379	-118 388
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	3 998,26	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-148 012,60**	**-29 379**	**-118 388**

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Toiminnan rahavirta			
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-124 574,14	-1 879	-90 888
Poistot ja arvonalentumiset	499 884,61	435 977	454 178
Rahoitustuotot ja -kulut	-27 436,72	-27 500	-27 500
Toiminnan rahavirta	347 873,75	406 598	335 790
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-296 200,91	-650 000	-735 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Toiminnan ja investointien rahavirta	51 672,84	-243 402	-399 210
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutokset	-24 795,60		
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-26 877,24		
Rahoituksen rahavirta	-51 672,84		
Rahavarojen muutos		-243 402	-399 210

Ympäristöä säästävät toimenpiteet

Kestävän kehityksen periaatteet

Tekniset palvelut

Teknisten palvelujen toiminnassa ja päätösten valmistelussa huomioidaan ympäristövaikutukset, luonnonvarojen tarkoituksenmukainen käyttö ja ratkaisujen elinkaarikustannukset. Suunnitelmallisella kunnossapidolla pidennetään rakennusten ja rakenteiden käyttöikää sekä vähennetään ennenaikaisesta uusimisesta aiheutuvaa materiaalien ja energian kulutusta.

Kaavoitus ja maankäyttö

Kaavoituksessa edistetään terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä sekä olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämistä. Suunnittelussa huomioidaan maisema- ja luontoarvot, vesistöjen ja pohjavesien suojelu sekä rakentamisen ympäristövaikutukset.

Energiankäyttö ja automaatio

Kiinteistöjen ja laitosten energiankulutusta seurataan ja poikkeamiin puututaan. Olemassa olevaa automaatiota hyödynnetään lämmityksen, ilmanvaihdon ja muiden teknisten järjestelmien tarkoituksenmukaisessa käytössä. Energiansäästötoimenpiteissä huolehditaan samalla terveellisistä sisäolosuhteista.

Korjausten ja järjestelmien uusimisen yhteydessä arvioidaan energiatehokkuutta parantavat vaihtoehdot. Toimenpiteet kohdennetaan käyttötarpeen, jäljellä olevan käyttöiän ja saavutettavan kokonaishyödyn perusteella.

Kadut ja liikennealueet

Katuvalaistuksen uusimisessa huomioidaan energiatehokkuus, kunnossapidettävyys ja tarpeenmukainen ohjaus. Katujen ja verkostojen korjauksia yhteensovitetaan päällekkäisten töiden ja materiaalinkulutuksen vähentämiseksi. Kuivatusjärjestelmien kunnossapidolla ehkäistään rakenteiden vaurioitumista ja pidennetään niiden käyttöikää.

Hankinnat, materiaalit ja jätehuolto

Hankinnoissa huomioidaan tuotteiden käyttöikä, huollettavuus, energiankulutus ja kierrätettävyys. Käyttökelpoisia kalusteita, laitteita ja materiaaleja hyödynnetään uudelleen mahdollisuuksien mukaan.

Kunnan toiminnassa edistetään jätteiden lajittelua ja asianmukaista käsittelyä. Jätehuoltopalvelujen ja vastaanottopisteiden toimivuutta sekä niitä koskevaa tiedotusta kehitetään yhteistyössä jätehuollosta vastaavien toimijoiden kanssa.

Vesihuolto ja vesien suojelu

Vedenhankinnan suunnittelussa ja vedenottamoiden ylläpidossa huomioidaan pohjavesien suojelu. Verkostojen kunnossapidolla ja saneerauksilla vähennetään talousveden vuotoja sekä viemäriverkostoon päätyviä vuotovesiä. Jätevedenkäsittelyssä painotetaan puhdistustuloksia, toimintavarmuutta sekä energian ja kemikaalien tarkoituksenmukaista käyttöä.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruokahävikkiä vähennetään seuraamalla sen määrää sekä kehittämällä ateriatilausten ja valmistusmäärien suunnittelua. Hankinnoissa ja päivittäisessä työssä huomioidaan raaka-aineiden, pakkausmateriaalien, veden ja energian tarkoituksenmukainen käyttö.

Puhtauspalveluissa käytetään kohteisiin soveltuvia työmenetelmiä ja mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia puhdistusaineita. Oikealla annostelulla ja siivouksen mitoituksella vähennetään tarpeetonta kemikaalien, veden ja materiaalien kulutusta.